

חרוזים

מטרת הלימוד

מדוע זה חשוב?

חריזה היא חזרה על צלילים דומים - שתי מילים או יותר, והיא נפוצה לרוב בדקלומים ובשירים. כדי להבין מהי חריזה צריך שתהיה לילד מודעות פונולוגית לגבי הרכב המילים, לצלילים ולהברות. הילד צריך לזהות את תחילת המילה וסופה' ולהפנים שהחרוז מתחרז עם הסיומת של המילה והצליל הדומה.

- ✓ החריזה עוזרת לפתח את יכולות השינון והזיכרון של הילדים.
- ✓ החריזה עוזרת לפתח את הדמיון של הילדים.
- ✓ החריזה עוזרת בהמשך להבין את תהליכי האיות < הקריאה > הכתיבה.
- ✓ החריזה עוזרת לילדים להגדיל את אוצר המילים שלהם.

איך מלמדים?

כהמשך לעבודה על חלוקה להברות. מחלקים מילים בעלות צליל סוגר דומה:
שול-חן / מו-כן | מר-פ-סת / מד-פ-סת | מט-ר-יה / פט-ר-יה
ניתן לתת עוד ועוד דוגמאות מעולם הילדים...

שואלים את הילדים: מה המיוחד במילים אלו? שהם מסתיימות באותו צליל. מקריאים שוב את רשימת המילים והילדים מוחאים כף בהברה הסוגרת- המתחרזת.

אפשר לתת לילדים כלי הקשה תוף או פעמון והם ישמיעו קול בהברה הסוגרת כדי להדגיש את החרוז. למה קוראים להם חרוזים? כמו חרוזים בשרשרת- כך המילים "רודפות" אחת אחרי השניה באותו צליל בהברה האחרונה- הסוגרת.

מבקשים מהילדים לתת דוגמאות. בגיל צעיר אפשר לתת חידות:
אנחנו אוהבים לאכול בחורף פרי כתום שהוא חרוז לחרוז- תפוז
אני אוהב לאכול פיצה שיש עליה תוספת שהיא חרוז לבית- זית
אני חושב על מילה שאוכלים אותה בשבת והיא חרוז לכלה- חלה
אני חושב על מילה שנח לשבת עליה והיא חרוז למפה- ספה
אני חושב על כלי שמבשלים בו והיא חרוז לשיר- סיר
אני מסתכל עכשיו על המקום בגן שהוא חרוז לבלון- חלון

משחקים ופעילויות

זיהוי חרוזים.

המלמד יקריא זוגות של מילים. אם המילים נחרזות- הילדים ימחאו כפיים ואם לא ישבו בשקט.		
שולחן-כסא	ברכה- הצלחה	ילדה-ילד
מיטה- כיתה	אמא -קדימה	סיר-דיר
סופגניה- עגבניה	פרחים - צמחים	גלגלים- נוסעים
דלת- גדולה	מברשת- קשת	משקפת-מסתכלת
עפרון- אחרון	מלפפון-עפיפון	דירה-סירה

המצאה של חרוזים (חרוזים-שטוים)

כדי לתרגל את הנושא כדאי לתת לילדים להמציא מילים מתחרזות אפילו אם אין להן משמעות- כמו מילות תפל. זה מה שנקרא: חרוזים- שטוים, שטויות בחרוזים.
גינה- דינה- בינה- שינה- חינה- טינה- פינה- רינה- צינה- קינה - סינה...
הילדים החכמים ישימו לב שיש משמעות למילים מסוימות (כמו שם של בנות וכד')

- 2 -